

ԵՐԱԲԵՐՅԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԾՈՐԴ ԿԻՍԱՄՄԵԱՅ

Եկ.

ՕՐՎԱՆ ԱԶԳՈՒԹԻՆ ԹԻՉԻՔԱԿԱՆ ՎԵՐԱՇԽՈՒԹԵԱՆ

Բ. ՏԱՐԻ — թիւ 1

օդին 40 գլուխ

1912 ՅՈՒՆՎԱՐ 1

« ՄԱՐՄՆԱՄԱՐՁ »

կը հրատարակ-

ուի ամէց

ամսոյ գիշ

իւ 15ից:

Միմիայն եինք

դահե կը օնա

բաժանուրդա-

զուելու հա-

մար կարդալ

այս բիւը:

Ճ Օ Ն Պ Ե Լ

(Անգլիացի երիտարար մը)

ՍՏԱՑՈՒԱԾ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Քուրանի հայերէն թարգմանութեան Ա. և Բ. հատորները. թարգմանեց Լեռն Լարենց, հանդերձ Մուհամմէտի կենսագրութեամբ։ Տպագրութիւն և կեղրոնաւոնդի Յ. Ասատուրեան և Արդիք տպարան, Պազր Ալի ճատէսի. Գին՝ իւրաքանչիւր հատորի 4 դրուչ։

La litterature arménienne concernant l'hygiène scolaire pendant les années 1909 et 1910, par Docteur G. H. Paschayan Khanj. Գիտուն թիշկին սոյն պրոլետար ամփոփունն է 1909-1910 տարուոյ ընթացքին զանազան հայ թերթերու և պարբերականներու մէջ երեցած մանկավարժական և դպրոցական առողջաբանութեան վերաբերեալ զանազան յօդուածներուն. Բոլոր մանկավարժներուն համար

մասնաւորապէս և տղուն մտաւորական, ֆիզիքական և բարոյական զարգացման խնդրով զբաղողներուն համար ընդհանրապէս յոյժ օգտակար ծանօթութիւններ կը պարունակէ։

Նա նը, պատկերազարդ կիսամսեայ, հանդէ. գրական և գեղարուեստական։ Հրատարակուած է Նանիքի բացառիկ թիւը շքեղ պատկերներով և աննման բովանդակութեամբ։ Սոյն բացառիկ թիւին գինն է 3 դրուչ։

Կարդացե՛ք Զիս, կը հրատարակուի շարամիր անգամ մը. զին՝ 40 փարայ, հայոց միակ վիստաթերթը. Հասցէ՛ Օսմանեան նամակատուն, փոսթարկելլ թիւ 78, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

ՄԱՐՍԵԱՄԱՐՁ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԿԻՍԱՄՄԵԱՅ ՀԱՆԴԵՍ

ԵԿ

ՕՐԻԱՆ ԱԶԳԱՑԻՒՆ ՖԻՃԻԳՈՒՆԻ ՎԵՐԱՄՆՈՒԹԵԱՆ

Բ. ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 1

ԾԴԻՆ 40 ՓԻՐԱՅ

1912 ՅՈՒՆՎԱՐ 1

ՀԱՃԵՑԵՔ ՏԱԼ

Գոցէ մեր ընթեցողներէն շատերու ծանօթ է քէ մեր Թուրք բարեկամներէն Ակլիմ Սրբի Պէյ, մէարփքի պահօնատան մէջ ժիզիական կրուրեան հնինչը, մենի ես ինքն ալ իր կարգին սկսած է ժիզիական կրուրեան վերաբերեալ թերք մը նրատարակել դրերէն լեզուով:

Ամբողջ տարի մը մեր բոլոր կարելի միջոցներով աղաղակեցինք քէ ժիզիական կրուրինը սգիտութեան պատճառու այլևս կարելի չէ պարզ ժամանց մը եւ կամ առ առանկեն հարուստներու սեփականուած վայելք մը նկատել ու անոր բարիբներէն զրկուած մնալ. մեր խօսերը նոյնիսկ ամենէն առելի խօս հասկնալ կարծուած անձերու եւ ազգ. մարմիններու կողմէ անլսելի մնացին, բայց մեր հանդիպած ընդդիմուրեան ուժզուրքնեն ալ առելի ոգեսորուած, շարունակեցինք մեր գործը, եւ այսօր երք մեր նետապնդած նպատակին ի նպաստ նոյն խոկ բուրերէն թերք մը կը նրատարակուի, չենք կարող չի նրանուիլ ու ինձգինենիս չի շնորհառուի մեզ համար այնին սիրելի զաղափարին նետքնեսէ ժողովուրդին մէջ խոր արմաս բռնելը տեսնելով:

Ընթեցն՝ վերջապէս պէտք է համոզուիլ քէ կան գործեր եւ գաղափարներ, որոնք ուս կամ կանոլիս պէտք է որ յաղբանակեն, ու այս գործերէն մին է ժիզիական կրուրեան խնդիրը:

Մենք այլ ես չենք ոգեր մեր ազգին ամէն մէկ օգտակար ձեռնարկի հանդէպ բռնած անտարեր վիճակը մատնանել. թերեւս օգուտ ալ չկայ, ու պիտի ծառայէ միմիայն կրկնութիւններ քած ըլլալով մեր համակիրները ձանձրացնելու, բայց վերջերս պատահած է պարագայ մը զոր կ'արծէ մեր ընթեցողներուն իմացնել ու անոնց հետ բաղդատութիւն մը ընել հայ եւ բուրք մեծահարուսներուն միջեւ:

Սէլիմ Սըրրի պէյ իր վերջնդեր բուին մէջ ու մեզ ալ առանձնապէս իմացուցած էր թէ բուրք մեծահարուս մը, իր կատարած վերածնութեան մեծ զործը զնահատել ոգելով, յանձնառու եղած է իր սպարանական բոլոր ծախսերը նոզալ, այսինքն թերքը ապրեցնել:

Մենք մեզի համար ոչինչ կ'ակնկալինք մեր մեծահարուսներէն, երէ բարեհաճին «ՄԱՐՄՆԱՄԱՐՁ»ի բաժանուդագրուիլ, այդ մեզի կը բաւէ ու շնորհակալ ենք, բայց միւս կողմէն չենք կրնար այս առքիւ չի նախանձիլ բուրք ազգին՝ որ իր վերածնութեան մասին խորհող զաւակներ ունի:

Ինչպէս բախնիք, մենք ոչինչ կը խնդրենք, բայց իրառունք ոճինք պահանջելու մեր մեծահարուսներէն որպէս զի հայ Երիտասարդութեան միզգիբական վերածնութեան մեծ զործին սատար կանգնին:

Ուզենք կամ չուզենք, հարուս թէ աղքաս, նոյն ազգին կը պահանջնիք, երէ ազգ մը մեծ է իր զաւակներուն մէկ մասին դրամովը, միւս մասին խելխովը, ոչ նուազ մեծ է նաև իր Երիտասարդութեան ուժովը և տոկունութեամբը:

Ուրեմն, Պարոններ, իսկապէս ազգային զործ մը կատարելու զիտակցութեամբ բարեհացեցէք մարմնամարզական միութիւններու օժանդակին, ու այս կը խնդրենք, ոչ թէ մեզի՝ այլ ազգին համար:

Նոր սարույ այս առաջին բուով այդ խնդրանիք կ'ընենք, այն վստահութեամբ թէ մինչեւ յաջորդ սարուան նոյն թիւը իրենց շնորհակալ ըլլալու շատ առիթներ պիտի ունենանք:

ԱՐՈՂԱՊԱԿԱՎԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ ԴՊՌՈՑԱԿԱՆՆԵՐԻՆ ՀԱՍՏԱ

ԸՆ ԳՀԱՆ ՈՒ Թ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

Արթնանալէդ վերջը անկողինիդ մէջ մի մասը :

Ամէն առաւօտ գլուխդ և մարմնոյդ վերի մասը լուս պաղ ջուրով :

Աղէկ չորցուէ :

Ոչ լուացուելու և ոչ ճաշելու համար մի' արտորար :

Նախաճաշէն ետքը բերանդ ցօլուէ և սսորդէ (դարդարա) պաղ ջուրով :

Ոչ շատ կանուխ և ոչ ալ ուշ դնա դպրոց :

Դպրոցէն վերադարձիդ, լուս ձեռքերդ, մաքրէ եղունգներդ, ճաշի սեղանը չսատած :

Ամէն մէկ ճաշէ առաջ նոյն պատուէրը գործադրի' :

Ճաշէն անմիջապէս վերջը դաս մի սերտեր :

Ճաշէն վերջը հանգչէ, ոչ դաս սերտէ ոչ քալէ' :

Եթէ կէս օրէ վերջ դաս ունիս, շատ մի' ուտեր :

Զանսա' ամէն օր երկու ժամ բաց օդին մէջ մարզանք ընել, դպրոց երթալ և հոնակէ տուն վերադառնալը այս ժամանակամիջոցին մէջ հաշուելով :

Սերտողութեան յատկացուած ժամուն՝ լրջօրէն սերտէ դասերդ տան մէջ :

Աղէկ աշխատէ, որպէսզի աղէկ քնաշնաս :

Քնմթրիքէն, ջիվերը դրգուող ընթերցումէ մի, կամ քունը փախցնող ո և է բանէ մը անմիջապէս վերջը մի' պատկիր :

Այն որ առանց ճաշելու կը պառկի' դար-

հուրեցուցիչ երազներու և նթակայ կ'ընէ ինքինքը :

Այսպիսի ժամու մը պառկէ որ կարենաս բառ բաւականի հանգչիլ և առաւօտուն ելնել՝ առանց պէտք ունենալու որ ուրիշ զքեզ արթնյոնէ :

Աշխատութիւնը, ժուժկալութիւնը և հանգիստը բժիշկ անպէտ կը դարձնեն :

ԱՆԱՌԱԿԻՆ. — ՀԱԳՈՒԱՑ

Կարծր մահիճի մը մէջ պառկէ :

Ծանր կերպով մի' ծածկուիր :

Գլուխդ շատ բարձր մի' պառազիր :

Զեռքերդ վերմակներուդ տակ մի' պահեր :

Ենջասենեւալին և անկողինին օդը մաքրելը շատ կարեւոր է առողջութեան համար :

Օդը և լոյսը հիւանդութիւնը կը վանեն տունէն :

Անդոնդ հագուստանիր մի հանդիր (գօտի, սեղմիրան, ծնկակապ, օձիք, զլլարկ, կօշիկ) :

Կօշիկները պէտքէ յարմար ըլլան ոտքին չափին և ձեւին. բարձր կրունկով և որածայր կօշիկները յարգի մի' սեպեր :

Մի' կրեր ոչ ծանր զլլամուց, ոչ բարձր ճամուկ (ֆուլան). զլուխը և վիզը միշտ զով պէտք է պահուին :

Ապրիլ ամսոյ մէջ հագուստաներդ մի' թեթեւցներ :

Ոտքերդ առաք պահէ : Բաց կօշիկներդ փոխէ կարելի եղածին չափ շուա :

**ՈՒՏԵԼ, ԵՎ ԽՄԵԼ, — ԱԿՇԱՋԵՆՔՈՒԹՅՈՒՆ
ՄԱՍԻՆ ԽՆԱՄՈՒՐ**

Զափաղանց մի՛ ուտեր :

Դանդաղօրէն կեր . կերակուրը տղէկ ծառէլք :

Աղջէկ մաշուած կերակուրը կէս մը մարսուած է :

Կարելի հղոծին չափ՝ որոշեալ ժամերու ճաշէ :

Զգուշացիր շատ տաք ուտելիքներէ և խմնիլքներէ . տաք կերակուրէ մը հաք սառի պէս պաղլ ըմպելիք մի՛ խմեր :

Շատ յաճախ համագամիներ մի՛ ուտեր :

Հում բաներ մի՛ ուտեր :

Տնաս պատուզ մի՛ ուտեր , լուս կամ սալէ այն պատուղները զորս դուն ձեռքովդ ես քաղած :

Պատուղներուն կուտերը մի՛ կլեր :

Ասեր , կոճակ և ասոր նման սառարկուներ բերանդ մի՛ դներ :

Զմելիիդ , դանակիու չեղըը բերանդ մի՛ մոցներ :

Մի խմեր ուրիշի մը գաւաթէն՝ տանց զայն ցողուելու : Ցօղուած տանդ անոր եզերքը չփէ :

Դպրոց տար քու . սեպհական բաժակէ . մէկուն փոխ մի՛ տար զայն :

Ապականած ջուրերէ զգուշացիր . այն ջուրերէն որ գէշ համ ունին կամ համին :

Քոլէրաի կամ ժանաստենդի տանին ջուրը ա՛յն տանին խմէ երբ վնասակար օերմը սպաննուած է : Այս նպատակաւ պէտք է քանի մը վայրկեան ջուրը եռաշընել և անոր աղէկ համ տալու համար քիչ մը լեմոնի քամուք դնել մէջր :

Եփա՛ծ բաները կեր , վճի՛տ բաները խմէ :

Մի՛ խմեր պաղլ ջուր , երբ մարմինդ տաք է :

Ճաշի տանին քիչ խմէ :

Ոչ զօրաւոր խանուէ , ոչ զօրաւոր թէյ խմէ :

Գինի , քանեակ և ուրիշ ողելից ըմպե-

լիք ա՛յն տանին միայն պէտք է խմեա՝ երբ բժիշկը պասուիիրէ :

Ողելից ըմպելիներու մէջ աւելի շատ մարդիկ կը խեղդուին քան ծովուն մէջ :

Զափաւորութեամբ կեր և խմէ . ա՛յս սպայմանսաւ պիտի ծերանաս և առողջ պիտի մնաս :

Ծխախոսի կանխահաս գործածութիւնը վիասակար է առողջութեան . Առաջին փորձերը անհանգստութիւններ կը պատճառեն : Նոյն խոկ անոնք որ սովորութիւն ունին ծխելու , երբեմն կը տառժեն իրենց առողջութիւններ :

Ողին և ծխախոսը յիմարութիւն կը բերին :

Ակւաներուն առողջութիւնը շատ կարեւոր է բնդհանաւոր առողջութեան համար :

Քչփորիկի (ոչ շատ կարծր) մը միջոցաւ հանէ ակւաներուգ մէջտեղ մնացած կերակուրներու մնացարդները :

Ակւաներդ խնամով լուա կակուղ վըրձնուով մը :

Ոկայի վըրձինդ քեզմէ զատ ուրիշ մէկը պէտք չէ զարծածէ :

Վերի ծնօտիդ ակւաները չփէ դուրսէն և ներսէն՝ վերէն վար , և վարի ծնօտիդ ակւաները՝ վարէն վեր :

Բնանդ ցողուէ շատ անգամներ զուակամ քիչ մը սոլի (մէկ գաւաթ ջուրի դուռնակի ծայնով առնուածին չափ) ջուրով :

Շատ յանձնարարելի է բերանը այսպէս ցողուել իւրաքանչիւր կերակուրէ վերջ :

Տարին գոնէ մէկ անգամ ակւաներդքննել տուր տառմնաբայժմի մը : Այս կերպով շատ մը ցաւերէ զերծ կը մնաս և ակւաներդ երկար տանին կը վայեկս :

Մաքուր բերանը առողջ կ'ըլլայ :

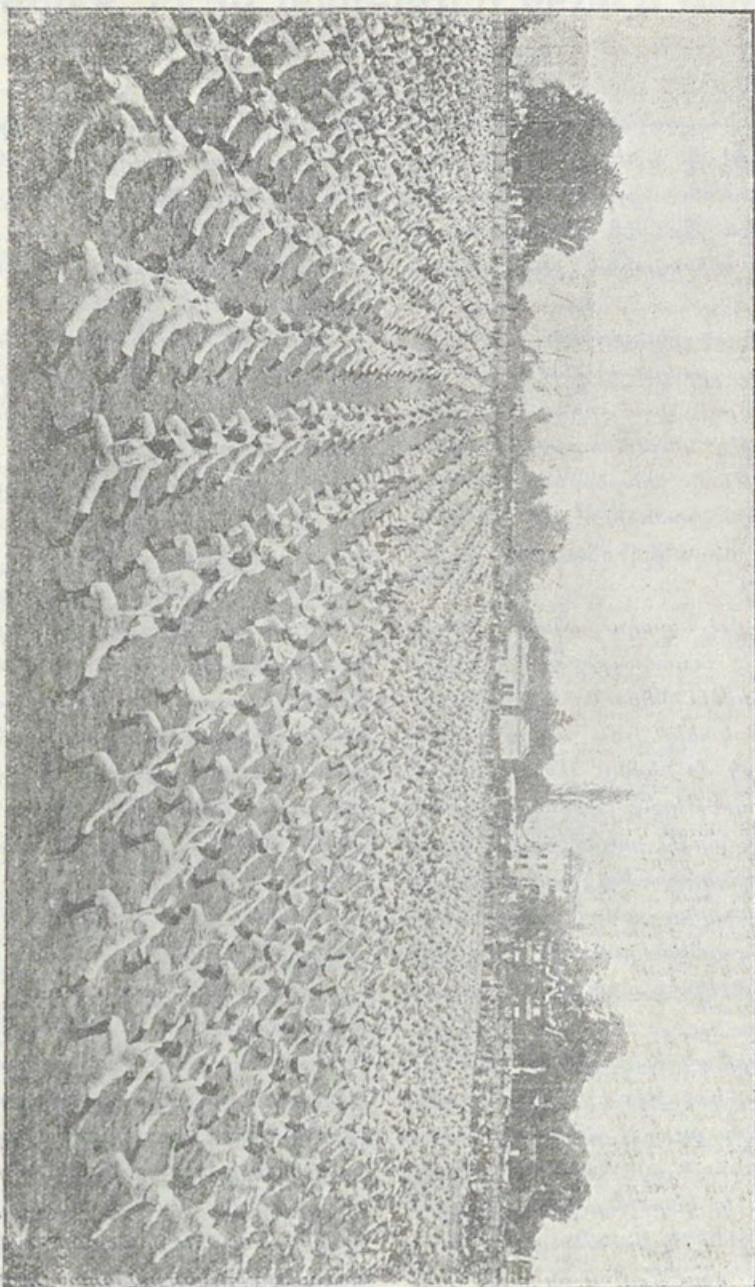
Ակւաներդ . չարաշար մի՛ գործածեր պատուելու կամ կարծր բաներ կոտրելու համար :

ՏՕՐԴ. ԼՀՕ ՊԻԿՐԱԾՐՁՐԱԾՆ

(Վիկենախ համալսարանի քօթէսէոններէն)

Թրգմ. Յ. Թ. Հ.

(Մնացեալը յաջորդ բիւով)

Հունիսի ակտը հաւաքական բացօրին մարզպետի շնորհան մը 10,000 մարզիկներու կողմէ:

ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՊԱԿԵԴՐՈՆԱՑՈՒՄ ԵՒ ԻՐ ՎՆԱՍՆԵՐԸ

գոնէ սահմանադրական Ազգ . Երեափուխանական Ժողովը մը ունենալով , կրնանք պարծիլ թէ սահմանադրական ազգ մըն ենք , և այլ եւս մեր մէջ վերջ գտած են կղերական և ամիրայտական բռնապետութիւնները :

Մեզի համոր կարեւորը այն չէ թէ իրավէ սահմանադրական ենք թէ ոչ , ասիւ կա այդպէս ըլլայ կամ չըլլայ . իրողութիւնը այն է թէ սահմանադրութիւնն ալ իր ծայրայելութեան տարբեր ենք և մեզի համոր մեր ամէն գործերուն մէջ ստեղծեր ենք ծայրայել ապակեդրոնացման դրութիւն մը ,

Բնական է թէ քաղաքական կեանքի մասին կարելի չէ ապակեդրոնացման դրութեան առաւելութիւններուն և բարի գներուն մասին կասկածիլ , ու տարոր համար կը բաւէ տինարկ մը նետել Անգլիական և Օսմանեան պետութեանց վիճակն վրայ , համոզուելու համար թէ առաջինը իր գաղթային ապակեդրոնացումով , իսկ երկրորդը իր ծայրայել կեդրոնացումով իրարմէ որդքան տարբեր պայմաններու մէջ կը գտնվէն , ու ի հարկէ թուրքիոյ վիճակը չէ որ նախանձելի է :

Բայց թէ կրթական գործերու մէջ ապակեդրոնացեալ դրութիւն մը կրնայ նոյնքան արդիւնաւոր ըլլալ , անաւասիկ ասիւ կա է մեր ինդրոյն այժմէութիւնը կաղմող մասը , ու կը կարծենք թէ երբ զոնէ խօսքեր մը կ'ըլլան կրթական արդի ծրագիրը փափելու , լաւ կ'ըլլայ որ այդ ծրագիրը պատրաստելու պաշտօն ունեցողները կրթական ապակեդրոնացման և կեդ-

րոնացման դրութիւնները իրենց գրական և բացասական կողմերով լաւ մը քննեն ու ըստ այնմ շարժեն , որպէսզի մօտաւոր ապագայի մը մէջ կրկին անպատճենութեանց և մանկավարժական սխալներու դուռ չբացուի :

Անհենք միայն Պոլիոր որ 43 ազգացին վարժարան ունի , բայց այս բոլոր վարժարաններուն մէջ ալ ընդունուած ուղղութիւնները բոլորովին տարբեր են , այսինքն ծայրացեղ ապակեդրոնացում մը տիրէ նոյնիսկ թաղի մը երկու կամ աւելի ազգացին վարժարաններուն միջեւ , այս ալ իր բոլոր մասսակար կողմերով պիտի կրնար մասամբ մը օգտակար հանդիսանալ , եթէ զանազան վարժարաններ Ռւսումնական Խորհուրդին կողմէ պատրաստուած և պարտադրուած կրթական ծրագիրը շատ մը ճիւղերէ անգամանատելէ վերջ գոնէ մեացեալ ճիւղերը հիմնովին աւանդէն ու դասագրքերու ընտրութիւնը աւելի բարեխղօրէն կատարուէն :

Դժբաղդաբար իրականութեան մէջ դասագրքի մը ո և է վարժարան ընդունուիլը կամ մերժուիլը կախում ունի անհաստական մտերմութիւններէ և կամ անձնական շահերէ ու այս բանին ալ պատճառը Ռւսումնական Խորհուրդին անհասկնալի անտարքերութիւնն է ուղղակի իր իրաւասութեան տակ ինսալիք ինդիրներու մասին :

Անգլիոյ . Զուիցերիոյ և ուրիշ քաղաքական ապակեդրոնացեալ երկիրներու մէջ կրթութիւնը կեդրոնացած է հանրային կրթութեան նախարարութեան հսկողութեան տակ , նոյն բանն է նաև թուրքիոյ մէջ , ու

մեղի չկրնար առարկութիլ թէ թուրք վարժարանները յետադէմ վիճակ մը ունին, որովհետեւ թուրք վարժարանները իրապէս նոր է որ կ'ակօխն կազմաւորուիլ :

Եւրոպական երկրներու մէջ կրթական ծրագիրները կը տարրերին գաւառէ գաւառ, յարմարցուած բլազով ժողովուրդին նիւթական միջոցներուն, պէտքերուն և հակումներուն :

Նոյն բանն է նաև մեր գաւառուկան կրթական ծրագիրներուն մասին և մենք համարիս ենք այդ բանին, որովհետեւ բոլորովին անիմաստ և անհամեստի պիտի բլազ Պոլսեցի, Վանեցի և կամ Զէլթունցի պատահներ մտաւորապէս բոլորովին իրարու հաւասարներ նկատել ու մոռնալ թէ աստիք ունին գաւառաբարբառներ, առվորութիւններ և կոչումներ որոնց համեմատ պէտք է պատրաստուի կրթական ծրագիրը, որպէսզի կորենայ առաւելազոյն չտփով ծառացիլ իր նպաստեկին :

Բայց նոյն բանը չէ Պոլսոյ համար, ու չնոք կարծիր որ Բերդոյի թաղը իր Եսայեանովը աւելի մաքուր հայերէն խօսիլ սորիեցնէ քան Գում-Գաբուի կամ Պալաթի վարժարանը :

Սպակեդրանացումը այնքան արմատ բռններ է մեր մէջ որ կրնանք ըսել թէ ամէն մարդ իր մէջ կեղրսնանալով ուրիշն հանդէպ ապակիդրսնացեալ վիճակ մը ունի, մինչդեռ սահմանագրութեան և սամկալուրութեան հիմը կը կոյանայ «Ամէնը մէկուն իսկ մէկը ամենուն համար»ի սկզբունքով գործնականալուն մէջ :

Ի՞նչ արդարութեամբ ազդին մէկ մասին գաւակները, որոնք վաղը իրենց կարգին այդ ազգին հմաքը պիտի բլազ, զրկել քաւարար կրթութենէ մը, պարզապէս պիւտէի անբաւականութեան և ծնողքներ բռնն բարեկեցիկ կամ աղքատ բլազուն պատճառաւաւ. իսկ ուրիշ թաղի մը վարժարանին աշակերտներուն պարի պէս երկրորդական ժամանց մը հայթային, միմայն

պիւտէին ամսական երկու հարիւր ոսկի բլազուն ու միջավայրը թերա բլազուն պատճառաւ :

Մենք չենք որ պարին պիտի հակառակ էինք, մենք պարը կրթիչ և մարդիչ զրօսանք մը նկատած ենք, բայց երբ ուրիշ վարժարաններու մէջ կարելի և անկարելի բոլոր միջոցներով կ'ունենան իրենց առողջարանութեան և մարմական մարզանքի դասիրը, մեղի անհամելալի կը թուի իսայեան վարժարանին աստուցմէ զուրկ մնալը, մանաւանդ որ հոգաբարձութեան մէջ բժիշկ անդամներ ալ կան :

Ժամանակ է որ Պոլսոյ բոլոր ազգային վարժարանաց կրթական ուղղութիւնները և պիւտէները միացուին, ու պիւտէի մատակարարութիւնը ուղղակի Աւստրիական կարսուրդին հսկողութեան տակ կերպանաց :

Զանագան թաղերու բաժիններուն բաշխուած պէտք է բլազ ոչ թէ իրենց տուածին. այլ ունեցած պէտքերուն համեմատութեամբ, ու պիտի տհանուի թէ մտաւորապէս յետադէմ թաղեր շատ քիչ ատենաւուն մէջ միւններուն պիտի հաւասարին, ու ծնողները իրենց զաւակաց յարմար վարժարան մը գտնելու համար չպիտի բաղերենին փոխել :

Բաց ասաի. կրթական պաշտօններներն ալ պիտի ազատին թաղականական քմահաճոյքներէ, քանի որ իրենց ամսականները ուղղակի կեղրսնէն պիտի ստանան, ու այսպէս վերջ պիտի զանէ զաւարաններու համար իրապէս շատ ստորևացուցիչ վիճակ մը, այն է ու է թաղականի մը պաշտպանութեան հետամուտ լլալ, պաշտօնի ապահովութեան համար :

Սպիկա այնքան կարեւոր ինդիր մըն է որ մեր լնիթեցողներուն նկատառման կը յանձնենք և կը ինդրենք այս մասին իրենց կարծիքները մեղ յայտնեն :

ՄԱՏԵՐԱՁՈՅԸ

ՍԲՈՐՆԵՐՈՒՆ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆԸ

(Պ. Բոլ Աւանի բանախօսութիւնը)

Սրոց բառիմ ծագումը — Սկագեմոսի պատշեզները — Հմբօսական խաղերը — Հելլատայի, Հռոմի սրուները :

Տիկիններ, Օրիորդներ, և Պարոններ :

Ամենքդ ալ զիսէք թէ այն լոյսոր որ մեզի Հիւսիւսէն կուգաց, միշտ առաջին անգամ յուսաւորել սկած չէ Ականտինաւեան փիոններուն, ինչպէս նաև դերմանական խիտ անապաններուն մշուշը. Շատ աւելի յաճախ միջերկրականի արեւ ուն ճառագայթներէն ողողուած յունական և լատինական քաղաքներէն լուսաւորութեան առաջին կայծերը դուրս թռան, ու աւելի եաքը յաղթութեան իրաւունքի չնորդիւ... հիւսիւսինը եղան :

Այս ճշմարտութիւնը արդեօք ձեզի աղքային հպարտութեան մը պատրամքը պիտի թուրի :

Սակայն դերմանական մնձ մտքին ամենամեծ հանճարուները, ինչպէս Կէօթէ և Նիցցէ, այս ճշմարտութիւնը յայտարարած են ու նոյն խակ փափաքած որ ամրող տիեզերքին վրայ յանուն ընդհանուր քաղաքակրթութեան անվերջ յառաջդիմութեան, բան մը չի պակիսի այդ ազգերուն բախտով վիճակուած գերակշռութենէն, որոնք առաջին անգամ ճանչնան Աթենսի ողին և Քրիստոսի բարութիւնը :

Աւ անմիջապէս ձեզի պիտի ըսկմ թէ շատ հին ժամանակներէ ի վեր որօր (sport) բառը արդէն մեզի կը պատկանէր: Մանշի միւս կողմը բնակող մեղի դրացի ժողովուրուց թէնիսի (tennis) և կոլֆի (golf)ի նու-

րոձեւոթեան տակ այդ բառը մեզի փոխանցելէն շատ առաջ. Ինք Վիլհէլմ աշխարհակալին և Նորմանատական զինուորներուն միջացաւ այդ բառը մեղմէ առած էր Հասաբնկի ճակատամորանին մէջ, որովհետեւ ատոնց հայրերը, այն բիրա ծովահէնսները որոնք նոյն խակ Շարլմաները լացուցին, իրենց արշաւանքներէն հազիւ դար մը ետքը երբ Աէնի եզկերքներուն վրայ հաստատուեցան, իրենց հետ բերած Նորվէկիոյ բարքերուն և սովորութիւններուն փոխարէն ընդունեցին մեր Կալլօ—Խօմէն լեզուի գաւառաբարբառը և մեր սովորութիւնները, ու աէր դառնալով մեր ինձորօղի արտադրող երկիրներուն, չուտալ հնդարկուեցան այդ հեղուկին ազգեցութիւնը զանոնք իր կարգին ափրապետած էր, և իրենց թոռները երբ աւելի վերջը, բրիտանական կղզիներուն մէջ մեր յաղթական դրօչակները մը առցուցին, շատ մը ֆրանսական բառերուն հետ, որոնք այժմ անգլիերէն բառարաններու մէջ աղջուածուած են, չի մոռցան նաև հոն տանիլ (desport) դոյտկանը, որ մեր միջին գարու նախնիներուն համար կը նշանավէր բացօթեաց ֆիզիքական զրօսաննք, վաղել, քաղել, ձի հեծնել ինչպէս նաև նիզակախաղերու և մրցումներու մէջ յաջող եներու համար նախորոշուած խաղեր ։

Աւրեմին սբօսբառը լատինական բառ մ'է:

Ու իրենց կարգին, մեր նախահայրերը Գեօսորի Լէզէռներէն առին այդ բառը, որ deportare և transportare բացերէն կ'ելներ և desport և transport ձեւերուն մէջ կը նշանակէր ուժգին և անհանգարդ խաղեր ու մարդանքներ :

Բանասէրները կ'ըսնն թէ բառի մը պատմութիւնը այդ բառը յաջորդաբար խրացնող ժողովուրդներուն և դարձրուն ամբողջ յեղաշրջումը կը պարունակէ :

Վասա՞ եղէ՞ք, ձեզ տաղակալի դաստիառութեամբ մը. չպիտի ձանձրացնեմ ու ատոր ապացոյցը սո է թէ, քիչ մը պիտի խօսիմ հնութեան յաջորդական շարժման մասին :

Երբ քաղաքի մը հիմնադիրը բարեկաշտութեամբ ընտրուած տեղի մը շրջակայքը կ'ակօսէր, զանազան տեղեր արօրը դիտնէն կը բարձրացնէր, ու այսպէս փասին միօրինակ զիծը երբեմն ընդմիջումներ կ'ունենար, որպէսզի քաղաքացիները կարենացն խրամը անցնի, առանց աստուածներու կողմէ նույիրուած հոգը կոմելու դատապարելի ոճիրը գործելու. այս վայրկանին հիմնադիրը արօրը կը տանէր. Անմթէ ինչո՞ւ այս կերպով բաժնուած տեղերը կ'անուանուէին բօրդա (porta) ու նմանապէս deportare և transportare բացերը նախապէս կը նշանակէին զէնքերով և կարահներով քաղաքէն դուրս ենիլ, դաշտերուն մէջ աշխատիլ, այսինքն desport և transport էնիլ :

Արդարեւ, միթէ սրօրը բանաւոր և ֆիզիքական շարժումներու դասաւորուած արհեար չէ, որ մարդուն նարայիկութիւնը, քաջութիւնը և ուժը զարգացնելով հանդերձ քաղաքացիներուն արիութիւնը և ամբողջ ազգին ուժն ալ կ'աւելցնէ :

Եւ արդէն, սրօրի այդ սահմանումին մէջ դուք ամբողջ բարոյական մը կը նշմա-

րէք. սրօրի վարժութիւնը մեր ուժը աւելցնելով մեզի կուտայ ինքնավատահութիւն մը ու անմիտ կը հպարտացնէ ըմբից՝ իր դնդերներովը, զինուորը՝ իր քաջութեամբը, ձիւորը՝ իր համբաւովը և Անգլիացին՝ իր նկարագրովը. այդ հպարտութիւնը մեզի կը խօսասնայ լրացնելու մեր մասին կարողութիւնները ու մեզի կուտայ նախաձեւութեան և յանդգնութեան մէջ անհրաժեշտ լաւատեսութիւն մը. սրօրներու վարժութեամբ դասնալով ուժեղ, աւելի քիչ կը մասմէնք լոջողելու մասին ակարներուն գործածած միջոցներուն վրայ ու խորամանկութիւնը, ոխակալութիւնը և կեղծաւորութիւնը շուտով անպէտ կը դառնան ու նախիմ մնանք զանոնք կը մոռնանք :

Անկեղծութիւնը միթէ Հէրակլէսին բնաւ կան առաքինութիւնը չէ. ան որովհետեւ բանէ մը վախչունէր, բնականէ թէ առաջուց պէտք չունէր հաւանական թշնամի մը պակաւցնելու մասին խորհելու և այդ բարին համար կողմնակի միջոցներ մնառելու :

Պատիւը, խօսքի անկեղծութիւնը, անզէն տկարէն ակնածիլը, սրբին և այրիին պաշտպանութիւն ընկը այնպիսի բարոյական պարտականութիւններ էին որ հին ատեն սրօրներու հետեւողները պարտաւոր էին կատարել :

Ամանք այն կարծիքէն են թէ սրօրներու վարժութիւնը երիտասարդութեան ամբողջ ուշադրութիւնը այլուր կերպոնացնելով անոր իմացական դարդացման կը վնասէն. եթէ վայրկեան մը վերջինքն Ակադէմիի պարտէզներուն մէջ կատարուած սրօրի վարժութիւնները, պիտի տեսնենք թէ հին յունաց օրինակը այդ դաղափարին սխալ ըլլալը կը հաստատէ :

Ակադէմոս Կատթօրի և Պոլիսափի և իրենց քրոջ Հէլէնի բարեկամն էր. Ակադէմոս Տիոսքիւրէս եղբայրներուն կ'իմացնէ

այդ սքսնչելի աղջկան եւ իր տռեւանգիշին, թէզէի վերադարձը, ու իր վարձատրութիւն արդասաւածային երկու որեակները ծերունիին կր թաղուն բազմամիւ և զիսպացի գերիներ, որոնք թէզէի և Մէմֆիսի նշանաւոր պարտէզներուն նման պարտէզներ պատրաստելու արհեստին մէջ շատ վարպետ էին:

Սյդ օսարականները բնութեան վեհորէն չինած դաշտերուն միջնակետը բունելով այդ պարտէզներուն սահմանը զծեցին, ինտոյ թաւուանները կորատեցին ու խոտերը սինալիսի եղանակով մը կարգադրեցին որ բլուրը կրնար ցերեկուան արեւուն դարձող ճառապայթներուն առակ ծանօթ գէմքեր արաւայտել. Այէնքի քաղաքացիները Սկադեմոսը սիրեցին, և քաղաքին ու այս չքնար համբատավայրին միջեւ հաշգար տարի իրենց հերսոնկան կոիւններուն մէջ ինտուններուն գերեզմանները շարեցին:

Արձաններով և լիշտակարասններով լեցուն փառքի նրբանցք մը, թէրիփիսի գրանէն մինչեւ Ակադեմոսի բլուրը հազարաւոր յայներու ացցելութիւնը կ'ընդունէր, անոնք իրենց մեծ մորդոց զոհաբերութիւններէն յուղուած հոգիններով մինչեւ բլուրին գագաթը կր բարձրանային և հոն երկիւղածօրէն ի պատի. Կասթօրի և Պոլիսքի տրուած ըմբշական խողերուն ներկայ կը գտնուէին:

Քաղաքացիներ՝ որոնք վառայնդ ճեմալիքներու երկանքը, գերեզմաններու և արձաններու չուքին առակ կը շրջադաշէին և կր խօսուկցէին, շատ անգամ քանդակագործներու հետ կր խառնուէին, որոնք ամէն օր կուդային շարժման մէջ եղող մարդկացին մարմինը ուսումնափրեկու. Կարենալ արտադրելու համար քանդակագործութեան այն անման զլուխ գործոցները որոնք հին Յունատանի զաւակաց փառքերէն մին կը կազմին:

Վիճաբանութիւններու մէջ, դատաւորները և արուէստագէտները Գեղեցին վրայ կը համաձայնէին, որ շատ սերտօրէն կապուած է Սրդարին և ձշմարտին հետ: Ումանք ուժի մասն կ'առննախօսէին, իսկ ուրիշներ աստուածներու հոգին կազմող խորհրդաւոր ուժի մասին յայտնութիւններ կ'ընէին, ու այս հաւաքումներուն մէջ էր որ նիւթին և Մաքին յարաբերութեանց խնդիրը ծագում առաւ:

Վազելու և գօտեմարտութեան մէջ մրրցորդ բարիշներուն տեսքը ներկաններուն մէջ փիլիսոփայական գաղափարներ արծարծեց, ու այսպէս Ակադեմին մտաւորական տեսութեանց քննութեան վայր մը եղաւ:

Սոկրատ Ակիփիստատի վայելջօրէն սկաւառակ նետելը դիտելով յաւիտենական վճի՛տներ արծակեց, եւ Պղատոն զայն մաիկ ընելով, իր կարգին խորհածները գրել սկսաւ:

Գաղափարապաշտութիւնը կոփամարտիկներու խազըն ծնաւ ու ուժը հոգիին և մտքին մայրը եղաւ:

Պղատօն հոգին սահմանած ատեն անոր համար լսաւ. «Ինքնակամ շարժման մէջ ուժ մը», նիւթը շարժում է, ու Պղատօն գաղափարի մասին խօսելով լսած է թէ ան «Ինքնածին եւ ինքն իրեն գիտակից շարժում մ'է», ուրեմն շարժումը հոգիին պէս երեւան կը բերէ նիւթը:

Միթէ շարժումը սրօններու միջ նոյն իրողութիւնը չէ. Սյն ատեն ինչո՞ւ սրօնական խաղերու տեսքը ներկաններուն ուղղողին մէջ յառաջ կը բերէ ու եւ է վարպետութեան մը մէկ բմբանումը: (Ծափեր):

Կը տեսնէք քէ ինչպէս մարդկութիւնը Հելլոտայի սրօններուն կը պարտի իր Փիլիսոփայական ամնափեղեցիկ յղացումները, Պղատօնական գաղափարապաշտութիւնը և ատոնց հետեւող բարոյականը:

Արիստոսէլ ալ իր տառցումները եւ մտածումները խառնեց երիտասարդութեան ֆիզիքական փորձերուն և Մակեդոնից մէջ, ուր մնձն Աղէքսանդրի գասափարակն եղաւ, երբէք իր առվարութիւններէն եւ չկեցաւ, ու Աղէքսանդրի սորվեցաց թէ մարդկութիւնը կը նմանի նիւթին դէպի իմացականութիւններւն ըրած ճիգին արդիւնքին:

Մակեդոնական կրկէններուն մէջ մորմանամարզի վարպետներուն ձեռքով և Արիստոսէլի խօսքերով կրթուած նիզակաւոր վաշտերը Աղէքսանդրի բազգը հնատափեց ցին մինչեւ նույլիս և Հնդկաստան, իրենց հետ տանելով նաև Պղտառնի գաղափարապաշտութիւնը և Արիստոսէլի գրապաշտութիւնը. Այս և ուրիշ նշանաւոր յառցումներու պատճառաւ եղիպատիկան Աղէքսանդրիս քաղաքքը հիմնուեցաւ որ, հնագնեատէ հարստացաւ. և բարգտուածեցաւ չնորդիւ փիլիսոփաններու և Արիստոսէլեան դպրոցի ըմբիւներու, որոնք ժաղավրդին միտքը եւ զեղեցիին նաշակը կրթեցին:

Իր հոգեկան առգեցութիւնը ամբողջ միջերկրականը շրջապատով երիիրները ախրափետեց, ու այսպէս կառէնիւնները (Էսսենիոս) քրիստոնէութեան մուտքին յաշջողութիւնը և նոր-Պղտառնակարններն ալ Բիւզանդիանի բարեպաշտ հոգին պատրաստեցին:

Օր մըն ալ յունական գաղափարները Հոռոմ անցան, այսպէս կափամարդիններու վազովներու ու աստուածներու արձանները զոր Մունիուս հիւպատոսը լիցուցած էր Կորնդոսի ասցլերուն մէջ ու ասցլապաններուն պատուիրած որ ուշադրութեամբ տանին, հակառակ պարագային սպառնալով իրենց վերաշննել տակ արձաններուն վեասուած մասերը, իրենց ներգործութիւնը ու նեցան Հոռոմի ժողովրդին մոքին ու նոյն խակ ապագային վրաց:

Երեք դար շարունակ Հոռոմի ժալովուրզը հրանալով այդ արձաններուն վրաց, պատրաստեց յար և նման կ'զէններ:

Դուք դիակէք թէ Մարփոս իր զինուորաներուն մէջ չառ խիստ կորպապահութիւն մը հաստատած էր, զանոնիք կ'ստիպէք որ նումատիս կիսիչ արեւին տակ քաղեն իրենց պայտուատինները և կազմածները կանակնին:

Այս երր այդ հանգստեան կոչուած զօրականները զանազան բազմամարդ քաղաքներ փոխադրուեցն, իրենց սրօրապահուն և մարզական յասկանները աշխարհի չարս կոզմը ախուեցին:

Հիմոյ մատածեցէք թէ ամենօրեաց մարզանքներով ու վարժութիւններով պատրաստուած բժիշներուն որքո՞ն արդարութիւն և քաղաքակիթութիւնը կը պարտինք, մասիք ըրէք իրենց քայլերուն թոփիւնները Ակովախոյ ժայռուած համբաներուն վրաց, կամ կ'սրինէի տաք աւագներուն մէջ անսնց սուրերուն միսրածոյիր և Սրբնի ասխական ջրերուն մէջ ընկըմիլը:

Ամէն կազմ Հոռոմի շարժումն է որ Արիստոսէլի և Պղտառնի գաղափարները կը սերմանախին կար: Մակեդոնէք, որովհետեւ ատիկա արդարութեան տառջին ձայնն է, որ իր ուժին թնդիւններուն մէջն կուզայ սեւամօրիթ և սպիտակամորի բարբարաններուն մէջ, հաստատել Արգարին և Անարդարին տարբերութիւնը, և ժողովարդներուն իրաւունքը:

Այսո՛, այդ Հոռոմացիցի անցողթելի և տոկուն զինուորին չնորդիւ է որ Հոռոմէական օքէնքները այսօր ամէնուրէք ընդունաւած են:

Այս միաքը և հոգին, որ այնքան յեղափակութիւններ պիտի յարուցանէք և այնքան ազատութիւններ պարզեւէք, հակառակ գերմանական բարբարոս սպառնա-

Արքներուն, այդ հոգին և միտքը չստղ
թերողը եղաւ Հռոմայիցի զինուորին սրօր-
տական ուժը, քաջութիւնը և դեղեցին
աէրը:

Որովհետեւ անիկա ունեցաւ զօրուոր

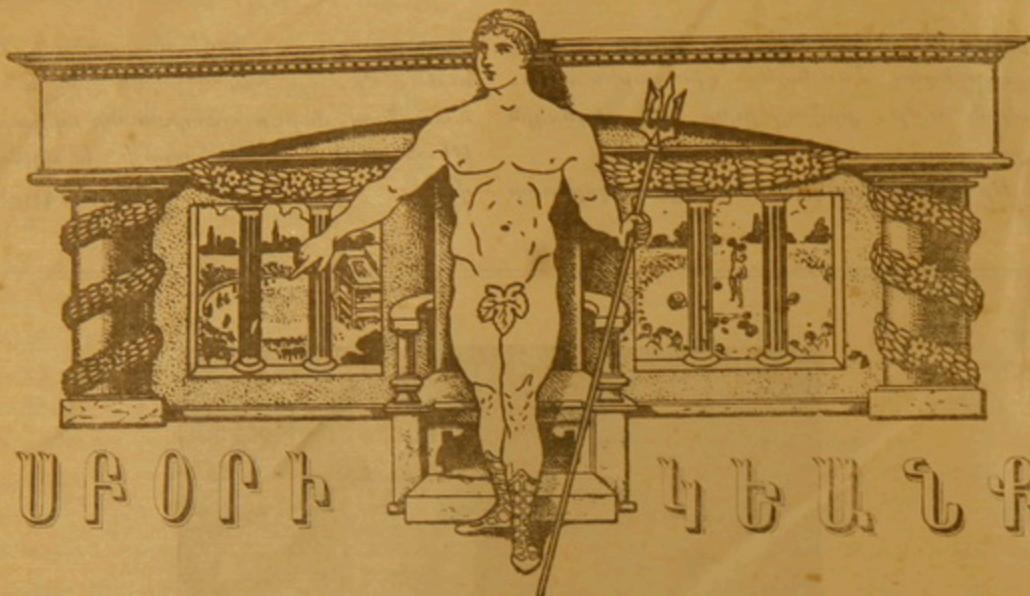
մկաններ, մաքոր հոգի մը, արծուի նայ-
ուածք մը, այդ հրաշալիօրէն քաջ և հաս-
տատակամ մարդը պատրաստեց արդարու-
թեան յաղթանակը Եւրոպայի և աշխարհի
վրայ:

PAUL ADAM

Ճ Շ Ն Պ Լ ։

(Անգլիացի երիտասարդ մը)

ՍԲՈՐԻ ԿԵԱՆՔ

ՖՈՒԹԲՈԼԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷջ

ԳԱՐԵԳԻՆԻ ԼԻԿ

Դեկտեմբեր 11ին ֆութազոլի մրցում մը տեղի ունեցաւ Ֆէնիքս և Կալամբա-Մէրայ խումբերուն մէջ . առաջինը մէկի դէմ երկու կօլով յաղթեց :

ՄԱԳՐԻԳԻ ԼԻԿ

Դեկտեմբեր 11ին ֆութազոլի մրցում մը տեղի ունեցաւ Արաքս Բ. և Արծիւ խումբերուն միջիւ . առաջինը 1 կօլով յաղթական ելաւ :

× Դեկտեմբեր 11ին ֆութազոլի մրցում մը տեղի ունեցաւ Արաքս Ա. և Արտաւագդ ակումբներուն միջիւ ու Արաքս 4 կօլով յաղթական ելաւ :

ՀԱՅ ԽՈՒՄԲԻ ՄԸ Ա.Ա.ԶՆՈՒԹԻՒՆԻ

Մագրիգիւլի միջաղդային «Բումէլի»

լիւր 1911 սէզօնին համար իր մրցումները աւարտեց ու առաջին հանդիսացաւ Արաքս Հայկական խումբը հետեւեալ պարագաներուն մէջ . մինչեւ հիմայ աեղի ունեցած մրցումներուն մէջ Մագրիգիւլ ֆութազոլի խումբը Արաքսէն մէկ կէտի առաջնութիւն միայն ունէր , ու վերջին մրցումին Արաքս կարողանալով երկու կէտ չահել . իր հակառակորդ խումբէն մէկ կէտ առաւելութեամբ Մագրիգիւլի լիկին 1911ի champion team յայտարարուեցաւ :

Կը չնորհաւորենք Արաքս խումբը Էր ձեռք բերած արդիւնքին համար և կը մաղթենք որ այդպիսի առաջնութիւններ և յաղթանակներ իրեն համար տեւական ըլլան :

Ա. Տ. Ա. Բ. Ա. Զ. Ա. Բ. Ի.
Հ. Յ. Գ. ՄԱՐՄՆԱՄՈՐՁԱԿԱՆ
ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԻ

Առարագարփ Հ. Յ. Գ. մարմինամարզական ակումբը դաշտային մրցումներ ունե-

ցած է քաղաքին Զայիրներուն մէջ հետեւ՝ եալ արդիւնքով, —

Ա. Վեց քիլօ ծանրութիւնով երկաթ նետելու մէջ չահեցան:

1. Սարգիս Թառիկեան : 2 ստք, 2. Բիւզանդ Փափազեան 28 ստք, 3. Ստեփան Միսկեան 27 ստք:

Բ. 800 մէթր երկայնութիւն վաղելու մէջ չահեցան:

1. Յովհաննէս Մուրատեան (2 վայրկեան 53 երկվ.), 2. Ստեփան Միսկեան (3 վայրկեան), 3. Թաղէս Գալբատայիսն (3 վայրկեան 20 երկվ.):

Գ. 200 մէթր երկայնութիւնով արտգութիւն վաղելու մէջ չահեցան:

1. Ստեփան Միսկեան (25 երկվայրկեան), 2. Յակոբ Թէրզեան (28 երկվայրկեան), 3. Սարգիս Էրզեան (28 երկվայրկեան):

Կատարուեցան նաեւ չուսն քաշելու, բարձրութիւն և երկայնութիւն ցատկելու, նոյնպէս և Շուէտական փորձեր որոնք նաեւ գոհացուցիչ արդիւնք տուին:

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐՁԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿՈՍՈՒԽԻՒՆ

«Տորք» մարմնամարզական ակումբը Դեկտեմբեր 11ին ի վեր սկսած է զիստեկան դասախոսութեանց ու առաջին դասախոսութիւնը ըրած է Պ. Եղնիկ Քաջունի, նիւթ ունենալով փիդիքական կրթութեան կարեւորութիւնը և իր օգուտաները:

Մաղթելի էր որ ուրիշ ակումբներ ալ սկսէին այս այնքան կարեւոր խնդրոյն վրայ դասախոսութիւններ ստրփել:

ՀՕՅ ՄՐ ԵՒ

ՄԻԶԱԶԳԱԾԻՆ ԱՂԻՄԲԻԱԿԱՆԻ

Հայ նշանաւոր վաղող Պ. Վահան փափեան շատ խիստ մարզանքներու ակած է հետեւիլ, 1912ի միջազգային Աղիմբիական

խողերուն մասնակցելու մտադրութեամբ:

ՆԱՐ ԱԿԱՄԲԻ ՄԲՆ Ա.Լ.

Մազրիզիալի մէջ դպրոցական պատահիներէ կազմուած է «Աստուն» անունիսարապիրաց խումբ մը որ ներկայիս 19 անդամներէ բաղկացած է և յուսալի է որ անդամներուն թիւր չուտով աւելնայ:

«Աստուն» խումբը իր կատարած մերցումներուն մէջ յալթական հանդիսացած է, թերեւս արժանապատութեան խրնդիր ընելով ասմիկա, որովհետեւ խումբը ունի իր մասնաւոր քայլերզը որուն մէջ միշտ յաղթելու որոշումներ կամ Յաջողութիւն կը մաղթենք:

ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷԶ

ԳԱԶԵԼԻՒԻ ՄՐՑՈՒՄ

Դեկտեմբեր 4ին Բարիզի մէջ 8 քիլոմէթր վայրելու մրցում մը տեղի ունեցաւ. Պուլնի, Թէյլարի (երկուքն ալ ֆրանսացի) և Կացիսի (յայն) միջիւ:

Առաջինը՝ Պուլն 28 վայրկեան, 20 երկվայրկեանէն առաջին հանդիսացաւ:

ԿՐԻՖԱՄԱՐՏ

Դեկտեմբեր 13ին Լոնտոնի Նէշինբէլ Սիօրթինկ քըլային մէջ կռվամարտութեան մրցում մը տեղի ունեցաւ. Պիլի Վէլսի (անգլիացի) և Թրէտ Շթօրովէքի (հարաւայն Աֆրիկէ) միջիւ:

Պիլի Վէլս տասնըմէկերրորդ ձեռքին յաղթական հանդիսացաւ:

ՄԻ ՄԻԱՅՆ ՀԻՆԴ ԴԱՅԵԿԱՆՈՎ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԼ

Մեր քոլոր վնարող վեցամետայ և տարեկան բաժանորդներուն պիտի ուղարկենք բութօններ, առաջիններուն երկերկու, իսկ վերջիններուն չորսական հատ :

Այս բութօնները հինգական դահնեկանի անուանական արժեք ունին, ու այն բաժանորդը որ կուզէ թերթը մի միայն հինգ դահնեկանի ստանալ, պէտք է այդ բութօնները զանազաններու ծախսէ հինգական դահնեկանի . այսպէսով իր տուած 15 կամ 25 դահնեկանին 10 կամ 20 դահնեկանը ետ ստանալով ինք վճարած կ'ըլլայ մի միայն նինգ դահնեկան ու մեզ կը դրէ իր քութօնները վաճառած անձերուն անունները և հասցէնները որոնք իրենց կարգին մեզ կ'ուղարկեն 25 կամ 15 դահնեկան, և իրենց ստացած քութօնը, որոյ փոխարէն կ'ստանան մէկ տարեկան կամ վեցամսեայ Մարմնամարզ, ինչպէս նաև հինգական կամ երեսքական քութօն նոյն ձեւով փոխանձելի : Քութօն չի դրկողներուն միմիայն չորսական և երկուական քութօն պիտի դրկենք :

Մարմնամարզը ձեռքէ առնողները պիտի զրկուին այս աննախընթաց դիւրութենէն ու վստահ ենք որ այս ձեւը մեծ ընդունելութիւն պիտի գտնէ, այսպէսով Մարմնամարզի համակիրները թերթին ծաւալման համար քիչ մ'ալ ուելի աշխատած ու վարձամարուած պիտի լլան :

Հինգ կանչիկ վեցամսեայ կամ տարեկան բաժանորդ գտնողին մէկ վեցամսեայ կամ տարեկան Մարմնամարզ ձրիապէս պիտի ուղարկուի :

Նմոյշներ՝ միշտ ձրի :

Վարչուրիւն Մարմնամարզի

«Մ Ա Ր Մ Ն Ա Մ Ա Ր Զ Ա Ի Ն Ո Ր Հ Ա Ս Ց Է Ց Ի Ն

Մարմնամարզի խմբագրութեան և վարչութեան գրասենեակները փոխադրուած են, Պոլիս, Եէնի Վոլթօ խան, թիւ 19, Եէնի ձամիկի հիննամակատան ետեւի փողոցը, Պահչէ Քարու :

Աւելորդ յապաղումներու աեղի չտալու համար մեր ընթերցողներէն կը ինդրենք վերցիշեալ հասցէն ուշադրութիւն ընել ու այդ հասցէսով միայն կատարել ամէն տեսակ դիմում :

Բացի կիրակիէ Մարմնամարզի գրասենեակները բաց են ամէն օր առաօտեան ժամը 9-12 և երեկոյեան ժամը 1-4 (լ. ։ Ե. ։) :

«Մարմնամարզ»

ԿԱՐԵՒՈՐ

«Մարմնամարզ» վերածուած է կիսամսեայի, ու պիտի հրատարակուի ամէն ամսոյ 1իս և 15ին կանոնաւորապէս :

Իրաւ էթէ «Մարմնամարզ» առաւելապէս իր անունը արդարացնող թերթ մը պիտի մնայ, բայց նկատի ունենալով որ մեր հանրութեան ամենամեծ մասը տակաւին անտեղեակ է բնախօսութեան, մարդակաղմութեան, առողջաբանութեան նոյն իսկ ամենատարական գիտելիքներուն, «Մարմնամարզ»ի տնօրինութիւնը որոշած է հետաքրքրուիլ այն ամէն զիտութիւններով որոնք ուղղակի կամ անուղղակի կերպով կապ ունին անհատին և համայնքն բարոյական, մտաւորական և ֆիզիքական բարելաւման հետ :

«Մարմնամարզ»ի Բ. տարւոյ առաջին երեք թիւերը առանց բացառութեան պիտի ուղղութկուին մեր բոլոր Ա. տարուան բաժանորդներուն անոնք որ չեն ուզեր նոր տարուան համար բաժանորդագրուիլ, հաճին այդ պարագան մեզ իմացնել մինչ չեւ երրորդ թիւ, որմէ յետոյ բաժանորդ պիտի նկատուին :

Նմանապէս մեր բոլոր անվճար բաժանորդներէն կը խնդրենք որ իրենց բաժնեգինները մեզ ուղարկեն, նախ՝ իրենց խօսքին վստահացած ըլլալով յուսախափ չըլլալու և երկրորդ՝ թերթը աւելի ճոխ և հրապուրիչ բովանդակութեամբ կարենալ հրատարակելու համար :

Մեր համակիրներէն կը խնդրենք որ հաճին թիւթը իրենց շրջանակին մէջ տարածելու, ու այս բանին համար բաւ է բարեկամներու և ծանօթներու անունները և հասցները մեզ ուղարկել, որոնց մենք ձրի նմոյնեց հաճոյքով պիտի զրկենք :

Ուշադրութիւն ընել նաև մեր միմիայն հինգ դահեկանով բաժանորդագրուելու դրութեան :

Մարմնամարզի բաժանորդները պիտի վայելեն այնպիսի առաւելութիւններ, որոնց մասի յաջորդ թիւերով պիտի խօսինք :

Բաժանորդագրութեան պայմաններն են՝

Թուրքիա տարեկան՝ 25 դրւե, վեցամսեայ՝ 15 դրւ.

Արտասահման տարեկան 8 ֆր. » 4 ֆր.

Մ Ի Ե Տ Ն Ա Ռ Ա Խ Ա Կ

Հասցե՝

[մարմանար]

بکی وولتو خان، نوموس و ۱۹ باخچه قو، در سعادت

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶ

Եկեղի Վոլո խան, թիւ 19 Պահզէ Գաբու, Կ. Պոլիս.

Rédaction “Marmnamarz”

Yéni Volto Han, No 19 Baghtché, Kapou,
CONSTANTINOPLE

ՏՈՐՔ Ա. ԵԹՄԵՔՃԵԱՆ

ՈՒՍՈՒԹՅԱ ԿԻՒԼՀԱՆԻ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԲԺՇԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԵՒ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅՑ ՀԱՅՏԱՐ-ՓԱՇԱՅԻ ԶԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Կ'Ը Ա Ե Թ Ա Ծ Ա Խ Ա Ծ Ա Խ Ա Ծ Ա Խ

Մարդ առողջ ապրելու համար պէսք և զօրաւոր սամոնս մը
ունենայ, այդ բանին համար պայման է լաւ ծամել եւ սա-
մոնսը չոգնեցնել. սամոնսը չոգնեցնելու համար անհրաժեշտ է
զօրաւոր ու առողջ ակռաներ ունենալ, ու այդ բանին հա-
մար պէսք է դիմել իրեն.

Խամսուրչի երապարակը, թիւ 56 և. Պոլիս

ԱՆՀԱԿԱՏԱԼԻ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԷՆ ԱՆՈՆՑ

ՈՐՈՆՔ ԿԱՐԴԱԼՈՒ ԱԴՐԱՀԱՐ ԵՆ

Mon Professeur 5 հատոր, փառակազմ և խրաքանչիւր հատորը 800 էջէ
բաղկացեալ, Պիտանի ամէն անոնց՝ որոնք կ'ուզեն յաջողիլ կեանքի ասպարէզին մէջ։
Գին՝ 525 դր., ամիսը միմիայն 25 դր։

Mon Médecin. 2 Հատոր, փառակազմ։ Ըստանեկան առողջապահական կա-
նոններու հաւաքածոյ։ Գին՝ 16.0 դր., ամիսը 10 դր։

Mon Docteur, 4 Հատոր, ընտիր կազմ։ Գին՝ 250 դր., ամիսը 1.0 դր։

Սոյն բոլոր գործերն ալ գեղեցիկ և աննման գունաւոր պատկերներով զար-
դարուած են, ու բացի սոյն գիրքերէն կարող ենք հաղթայթել նաև որիշ զիտական
և պատմական գիրքեր ես, որոնց մանրամասնութիւնները առանձին լուսաւու-
րով փափաքողներուն կ'ուզարկենք ծրիսպէս։

Պոլիս գտնուողները կարող են «Մարմնամարզ»ի խմբագրատան մօտ տեսնել
սոյն գիրքերը, իսկ գաւառուն պէտք է բոլոր խնդրանքները ընել «Մարմնամարզ»ի
խմբագրութան հասցէով։